

Leħen is-Socjetà Mużikali
San Lawrenz
Belt Vittoriosa A.D. 1883

#ilbandatalbirgu

Harga Nru. 136

NOVEMBRU - DIČEMBRU 2023

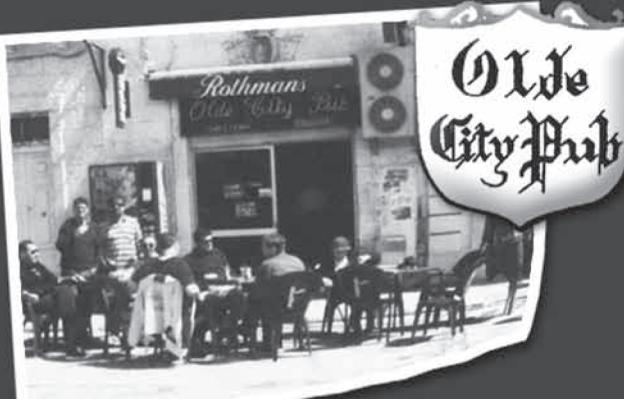
Welcome to BeBirgu!

BeBirgu

BeBirgu is Birgu's newest place to be!
Situated in the completely renovated
SAN LAWRENZ Band Club at the Victory Square.

BeBirgu welcomes you every day of the year
for drinks and great food
served in a European Brasserie setting
with a nice lounge style open air patio.

BeBirgu, San Lawrenz Band Club
Victory Square, Birgu
Tel: 77220077 | E-mail: Ed@bebirgu.com

Olde City Pub *is the Best*

Restaurant, Take Away & Pizzeria

Prop. Michael Darmanin

99, St Lawrence Street, Vittoriosa

Tel: 21 663 614

Fava Woodworks Co. Ltd.

KW 17B, Corradino Industrial Estate, Paola

Tel: 2182 7650

Manufacturers of all types of Wooden Mouldings

*Showrooms at the Factory and
80, St. Joseph High Road, Hamrun*

SPECIAL PRICES FOR FURNISHED FLATS OWNERS

**Unlimited Designs...
...Within Your Budget**

Traditional, Classic & Modern Frames

- Swept Frames
- Customised Mirrors
- Prints
- Paintings
- Photos
- Posters
- Canvas / Stretching
- Mount Cutting
- Certificates & Diplomas
- Local & Foreign Artists
- Museum Glass
- Contract Works Undertaken
- Professional & Efficient
- Service Guaranteed
- Interior Designers Are Welcome

Specialising in Made-To-Measure Framing

Opening Hours:
Monday To Friday From 7:00am Till 2:00pm
Saturdays By Appointment

Find us on: [facebook](#) [www.gemelliframing.com](#)

Contact Ray Or
Marianne
On 21 412 124
Or 99 495 263
Email: tamananni@gmail.com
T/G Fl Triq Il-Parsott, Mosta

GEMELLI
FRAMING

With Over 30
Years Experience

Socjetà Mužikali San Lawrenz

Belt Vittoriosa

Il-Kelma tal-President

Bjorn Callus

Minn festa ghal festa. Hekk kienu l-gimghat bejn il-festa mill-isbah li cèlebrajna t'Awwissu li ghadda għal dik li għamilna f'Ottubru sabiex ikkommemorajna it-300 Sena Anniversarju mill-Konsagrazzjoni tal-Knisja. Dan filwaqt li l-impenji bandistiċi u x-xogħol normali fil-każin baqa' għaddej bir-ritmu tas-soltu, inklu ix-xogħol kollu li ggib magħha l-Birgu Fest.

Il-festa kienet succcess minn kull lat. Festa kbira fejn għal darb'ohra flimkien ikkonfermajna kemm il-festa ta' San Lawrenz hi wahda mill-ewlenin f'pajjiżna. Però ahna mhux qed nieqfu hawn, għaliex flimkien digħi bdejna nharsu lejn il-futur tal-festa tagħna, b'analizzi fonda ta' x'kien tajjeb u x'jista' jmur ahjar. Għaliex jekk ma taġġornax tispieċċa tistaġna, u jekk tistaġna ma tagħmil progress idžza rigħess. Fl-istess hin, ngharfū kif il-festa tagħna hi wahda kompluta ghall-ahħar u l-ghan irid ikun kif ser nibqgħu nsostnu dan il-livell. Nemmen li flimkien naslu, anke fil-miljun diffikultà li naffacċċaw minn kull aspett, għaliex m'għadux faċċi li tkun attiv fis-settar volontarju.

Imma meta tara succcess bhal dak bla ma trid timtela' bil-heġġa u tkompli tahdem ghall-ghan komuni. Bl-istess mod, irrid nagħmel aċċen kif il-Kunsill Lokali qed jagħmel hidma kbira f'dan il-qasam, u kienet serata mill-aqwa dik li organizza bhala parti miċ-ċelebrazzjoni ta' Jum il-Birgu fejn iż-żewġ Socjetajiet Mužikali ingħataw donazzjoni ta' strumenti mužikali bhala apprezzament ghax-xogħol li jsir fil-qasam mužikali u kulturali ta' Beltna. Ta' bil-haqq apprezzajt dan il-ġest, għaliex wara kolloks il-każini huma skejjel tal-mužika fejn apparti l-lat mužikali, jiġu mgħallma wkoll diversi valuri li t-tfal u l-istudenti jsibu utli fil-hajja tagħhom.

Ma nistax ma nsemmix ukoll il-ferha kbira li tawna l-qaddiefa tal-Klabb Regatta tal-Birgu, hekk kif wara assenza twila hafna, reġgħet giet is-Shield ġewwa l-Birgu wara r-rebb tar-Regatta tat-8 ta' Settembru. Personalment dejjem qistha bhala holma, u fl-ahħar saret realtà. Verament prospit lill-Kumitat kollu, u prospit lil kulhadd taċ-ċelebrazzjoni li għiet organizzata f'għurnata, fejn iż-żewġ baned daqqew marċi brijużi flimkien l-Hadd 10 ta' Settembru filghodu. Nħarsu 'l quddiem għal iż-żejjed successi f'dan l-isport li l-poplu Vittoriosan veramente ihobb.

Fl-istess waqt, ix-xogħol ma jaqta' xejn baqa' għaddej bl-implimentazzjoni ta' diversi proġetti fosthom dak tal-irrekordjar ta' Innijiet u Antifoni Lawrenzjani hekk kif matul l-ahħar perjodu ġew irrekordjati l-vuċċijiet u l-preparamenti jinsabu għaddejji fl-aqwa tagħhom għar-Rekordjjar orkestrali li se jsir matul Dicembru 2023. Mil-lat bandistiku wkoll, wara li ntemmew is-

servizzi tas-sajf kif ukoll dawk marbuta mal-festi specjalji li saru f'Ottubru, harsitna daret lejn il-kunċert tal-Milied li ser isir nhar it-Tlieta 12 ta' Dicembru 2023 fejn il-priorità sejkun l-bandisti u l-allievi tal-post sabiex juru t-talenti tagħhom, kif ukoll il-purċiżjoni ta' lejlet il-Milied.

Apparti dawn, ix-xogħol ta' manutenzjoni fil-każin baqa' għaddej bir-ritmu normali flimkien mal-aktivitajiet soċċiali li huma vitali sabiex inkomplu bil-hidma tagħna li ma taqta' xejn. U hawnhekk nixtieq nirrimarka kif kultant nhoss li l-appoġġ lejn dawn l-iklief hu wieħed kemmxjejn kajman kultant. Għal donazzjoni verament baxxa, li anke sservi ta' harġa familjari, verament tghinuna meta tattendu għal dawn l-aktivitajiet u nemmen li iktar nies jistgħu jingħaqdu magħna f'din l-atmosfera familjari ghall-ikel mill-aqwa.

Il-festi t'Ottubru taw xhieda ta' kemm il-festa tagħna hi wahda mill-ewlenin f'pajjiżna. Fuq kolloks taw xhieda tal-imħabba Vittoriosana lejn San Lawrenz hekk kif hafna attendew bi ħagarhom ghall-purċiżjoni li saret il-Hadd 22 t'Ottubru li kienet akkumpanjata mill-Banda tagħna. Bl-istess mod kienet akkumpanjata il-manifestazzjoni Lawrenzjana tas-Sibt flimkien mal-istawha ta' San Lawrenz jagħti d-dawl lill-ghomja. Kien ukoll ta' sodisfazzjoni kbir li naraw knisja mimlija għal ġimgħa shiha, kif ukoll funzjonijiet mill-isbah u kolloks kif suppost. Fostna lqajna wkoll diversi persuni mill-komunità Internazzjonali Lawrenzjana, u kien ta' pjaċir għalina li nilqghuhom ġewwa Palazzo Huesca. Mument mill-isbah kien ukoll l-inawgurazzjoni mill-ġdid tas-saqaf tal-kor fil-Knisja, akkumpanjat minn Brass Ensemble tas-Soċjetà taht id-direzzjoni ta' Andrew Zarb. Verament prospit lill-Arċiprijet, lill-Kapitlu u lill-helpers tal-knisja ghax-xogħol kollu li qed isir.

Hekk kif wasalna fl-ahħar tas-sena, minn qalbi nistieden lil kulhadd sabiex igawdi dawn il-jiem mill-isbah mal-familja u l-hbieb, b'mod partikolari lil shabi membri tal-kumitat u lill-bandisti tagħna. M'hemm x-dubju li haqqhom Milied Hieni u Sena mimlija ġid u paċi. Nawgura minn qalbi wkoll lill-poplu Vittoriosan festi mill-isbah, u nhares 'il quddiem biex inkomplu nistaqħħu kemm f'dawn il-jiem kif ukoll fis-sena li gejja, għal iż-żejjed successi tal-Banda tal-Birgu, il-Banda San Lawrenz. Il-Festi t-tajba hbieb.

Werrej

Il-Kelma tal-President.....	3
It-800 sena mit-twolid tal-presepju.....	5
Il-Pulpu tal-Kollegġjata tal-Birgu	
Ġawhra ta' Arti u sbuhija.....	6
Sehem il-Banda Vittoriosana San Lawrenz fil-festi tat-300 sena mill-Konsagrazzjoni.....	9
Tagħrif mill-Kċina.....	10
Girolamo Frescobaldi	11
Wiċċi imb wiċċi	12

Editur

Adrian Vella

Riklami

John Attard
Simon Farrugia

Proof Reading

Adrian Vella

Ritratti

Melvin Degiorgio
Noel Gauci
Lawrence Parascandolo
Elton J. Randich
Gabriel Treeby Coleiro
Andre Xuereb
Pierre Balzia

Ritratt Faċċata

Il-bambin quddiem Palazzo Huesca waqt id-Dimostrazzjoni religjuża tal-Milied.

Stampat

BONNICI'S PRESS Est. 1924

36, Triq San Pawl, Valletta
Tel: 2122 4607 Mob: 9987 0603
E-mail: emibonnici@gmail.com

MAKE IT A
SIZZLING
SUMMER.

Socjetà Mužikali San Lawrenz

Belt Vittoriosa

It-800 sena mit-twelid tal-presepju

Artiklu minn Patri Martin Mamo OFMCap.

Din is-sena d-dinja Frangiskana qed tiċċelebra t-800 sena tat-twelid tal-presepju. L-idea originali tal-presepju kienet ta' San Frangisk t'Assisi, 'il poverello' (1181-1226). San Frangisk kien devot kbir ta' Ĝesu Tarbija. Din id-devozzjoni kompliet tikber waqt iż-żjara li ghamel fl-Art Imqaddsa. Fost il-postijiet li żar kien hemm l-ghar ta' Betlem. San Frangisk impressjona ruhu bil-faqar, umiltà u s-sempliċita li fiha Ĝesu Tarbija twieled. Meta kien qrib il-festa tal-Milied, San Frangisk kien fi Greccio, l-Italja u ried iqaddes il-quddiesa tal-lejl tal-Milied, f'ghar. Dan l-ghar ġie mżejjen b'maxtura vojta kif ukoll żewġ animali – baqra u hmara. Matul il-quddiesa deher Gesu Tarbija.

Isimghu il-ġrajja:

L-ikbar xewqa ta' San Frangisk t'Assisi, l-iktar hsieb dominanti u r-rieda l-iżjed soda tiegħu, kienet li josserva perfettament u dejjem il-Vanġelu Mqaddes u li jimita fedelment bl-attenzjoni kollha, bl-impenn kollu, bl-entużjażmu u l-heġġa kollha tar-ruh u tal-qalb, id-duttrina u l-eżempju tas-Sinjur tagħna Ĝesu Kristu.

Kien jimmedita kontinwament il-kliem tal-Mulej u ma kien iwarrab qatt minn quddiem ghajnejh l-opri tiegħu. Izda fuq kolloks kien tant issiġilla f'mohhu u f'qalbu l-umiltà tal-Inkarnazzjoni u l-imhabba tal-Passjoni, li kien diffiċli hafna għalihi li jirnexxielu jahseb fi hwejjeg ohra. Għalhekk kien xieraq li jibqa' mfakkar għal dejjem u jiġi cċelebrat b'mod l-aktar devot dak li l-qaddis skopra tlett snin qabel il-festa tal-Milied, Greccio, il-jum tat-twelid tal-Mulej.

Is-sena kienet 1223.

F'dak il-villagġġ kien hemm wiehed jismu Giovanni, bniedem ta' fama u hajja tajba hafna. Dan Giovanni kien għażiż hafna għal Frangisku, ghax waqt li kien nobbli u onorat ferm f'pajjiżu, kien jirrispetta aktar in-nobbiltar tar-ruh milli dik tal-ġisem. Madwar ġimaginej qabel il-festa tal-Milied, il-Fqajjar t'Assisi sejjaħlu u qallu:

"Jekk trid li niċċelebraw it-twelid ta' Ĝesu fi Greccio, ħaffef qabli u ħejji dan li se ngħidlek: xtaqt nagħmel rapreżentazzjoni tat-tarbijsa mwielda f'Betlehem, u b'xi mod nara bl-għajnejn tal-ġisem il-faqar li fih twieldet it-tarbijsa nieqsa saħansitra mill-ħwejjeg l-aktar bżonnjużi, kif meddewha f'maxtura u kif stkennet mir-reżha fuq it-tiben bejn il-baqra u l-ħmara".

Hekk kif sema' kulma kelleu x'jghidlu, il-habib fidil u ġeneruż telaq dak il-hin stess biex iwettaq fil-post mahsub b'dak kollu li ġie indikat lilu minn Frangisku.

Għall-okkażjoni ġew imsejha bosta patrijiet minn diversi postijiet biex jiġu fi Greccio; waslu wkoll irġiel u nisa minn villaggi foqra tar-reġjun, u kulhadd skont il-possibilitajiet tiegħu, ġab mieghu xemgħat u fjakkli biex idawwlu l-lejl u d-dalma umda tal-ghar, liema lejl fih xegħlet qawwija fis-sema l-kewkba li dawlet il-jiem u ż-żminnijiet kollha. Wasal fl-ahhar Frangisku u ra li kolloks kien f'postu skond ix-xewqa tiegħu – wiċċu kien jiddi bil-ferħ. Imbagħad tpoġġiet il-maxtura, ġie mxerred it-tiben u dahlu l-baqra u l-ħmara. F'dik ix-xena kommoventi kienet tispikka s-Sempliċità Evangelika, tgholla l-faqar u xegħlet l-umiltà. Greccio sar Betlehem ġidha.

Dik il-lejla n-nies harġet bi ħgarha biex tieħu sehem u tifrah. Il-bosk sieket inbidel f'melodija wahda u sabiha ta' vuċiġiet anzuju u l-eku tal-korijiet ferhana dawa mal-blat impotent. Il-patrijiet kantaw għanġiet ta' tifħir lill-Mulej, u dik il-lejla kienet qisha theżżejja ta' ferħ kbir li ma jitfissirx bil-fomm. Il-qaddis kien hemm, wieqaf skantat quddiem il-presepju. Imbagħad is-sacerdot iċċelebra solennement l-Ewkaristija fuq il-presepju u huwa stess irċieva konsolazzjoni li qatt ma kien daq bħalha.

Wara dan, Frangisku liebes il-paramenti djakonali għax kien djaknu, u kanta b'vuċi shiha l-Vanġelu Mqaddes; dik il-vuċi qawwija u helwa, ċara u impressjonatni xettlet f'kull wieħed u wahda preżenti x-xewqa u l-kilba ghall-ġenna! Imbagħad Frangisku kellem lill-poplu u bi kliem mill-aktar helu, u spjega t-twelid ta' Ĝesu. Ta' spiss, meta ried isemmi lill-Bambin Ĝesu, b'fervur ta' mhabba divina u smewwija kien isejjah: 'It-Tfajjal ta' Betlehem', u dak l-isem 'Betlehem' kien jippronunzjah b'leħen aktar għoli u għal darb'ohra b'affeżżjoni u mhabba tenera, qis u l-hoss tal-ghajjat jew il-biki ta' xi naghha.

U kull darba li kien jghid: 'It-Tfajjal ta' Betlehem' jew Ĝesu, kien jilgħaq xofftejħ li donnhom riedu jduqu u jżommu t-tjubija kollha ta' dawk il-kelmi. F'dak il-lejl id-doni tal-Aktar Għoli ġew imxerrda bl-abbundanza, u wieħed minn dawk preżenti, bniedem devot u virtuż, kelli viżjoni meraviljuża. Deherlu li l-Bambin ċekjen imgeżwer fiċ-ċaret, ha l-hajja fil-maxtura, u Frangisku resaq lejh u qajmu minn dik l-ispeċċi ta' holma profonda.

Ġara x'ġara minn dik il-figura statika tal-Bambin Ĝesu, il-fatti juru li verament sar il-miraklu, ghax grazzi għall-merti tal-qaddis, Ĝesu tarbija sab kenn mill-ġdid fil-qlub ta' bosta li kienu nsewh.

Nixtieq il-kom minn qalbi il-Milied u s-sena t-tajba lilkom, u lill-familji tagħkom, u lill-poplu kollu għażiż tal-Birgu.

Socjetà Mužikali San Lawrenz
Belt Vittoriosa

Il-Pulpu tal-Kolleġġjata tal-Birgu Żawhra ta' Arti u sbuħija L-Ewwel Parti

Kitba ta' George Agius

Dawn iż-żewġ artikli qed jiġu ppublikati fl-okkazjoni tat-testija tax-xogħlilijiet estensivi ta' restawr u konservazzjoni li saru fuq il-pulpu tal-Kolleġġjata ta' San Lawrenz, Belt Vittoriosa u li ġew inawgurati permezz ta' ċerimona simbolika li saret fl-istess knisja nhar it-Tnejn 31 ta' Lulju 2023.

Fost il-hafna opri tal-arti li jżejjnu t-tempju maestuż, iddedikat lil Alla, ad unur San Lawrenz fil-Belt Vittoriosa, nsibu pulpu artistiku, li hu vera mera tal-hiliet li l-Vittoriosani tal-imghoddi kellhom fis-snajja' speċjalment f'dik tal-karpenterija. Dan il-kapolavur huwa wieħed mill-attrazzjonijiet prinċipali li nsibu f'din il-knisja storika li tinsab fix-xatt tal-Birgu.

L-origini u l-użu tal-Pulpu fil-Knejjes

Sa mill-qedem hafna mill-postijiet tal-kult kellhom xi għamla ta' pjattaforma minn fejn isir il-qari jew tkun

L-Arcipriet, il-Kanonku Dun Karm Busuttil Magister Juris
qiegħed jinawgura x-xogħlilijiet ta' restawr tal-Pulpu.
Hajr lil Lawrence Parascandalo.

indirizzata l-ġemha. Dan il-post il-Griegi pagani kienu jsejhulu Bema, il-Lhud Bemah u l-Musulmani minbar jew manbar. Fl-ewwel żminijiet tal-Kristjaniżmu fil-bażiliċi insara f'post kemmxejn elevat kien ikun hemm il-katedra li minnha kien jippriedka l-Isqof, kif ukoll l-ambone li kien iservi bħala l-post minn fejn isir il-qari tal-lezzjonijiet u l-Evanġelju. Maż-żmien l-ambone beda jservi wkoll bħala l-post minn fejn bdew isiru l-omeliji u l-eżortazzjonijiet lill-ġemha miġbura. Aktar tard il-priedki bdew isiru minn post fil-gholi li beda jissejjah pulpu. Il-kelma pulpu ġejja mill-kelma Latina 'Pulpitum' li tfisser pjattaforma. Mill-aspett prattiku l-gallerija jew katedra tal-pulpu bdiet tkun fil-gholi biex il-predikatur fi żmien meta il-mikrofoni u sistema ta' amplifikazzjoni kienu ghadhom ma jeżistux ikun jista' jinstema' aktar. Mill-aspett Teoloġiku, l-fatt li l-katedra tkun fil-gholi hija simbolu tal-importanza li l-knisja tagħti lit-tifsir tal-Kelma t'Alla. Fil-fatt huma ħafna dawk li

L-Amministratur Apostoliku Mons. Antonio Maria Buhagiar

Socjetà Mužikali San Lawrenz

Belt Vittoriosa

jsostnu li l-pulpu huwa simboli tal-autorità' tal-Kelma ta' Alla b'mod vižibbli u tangibbli. Wara l-Konċilju Vatikan it-tieni l-užu tal-pulpu naqas hafna, kemm ghaliex rega' gie introdot l-ambone, kif ukoll minhabba x-xewqa li wera l-istess Konċilju biex is-saċerdot waqt il-quddiesa, jkun aktar qrib tal-poplu.¹

Pulpu ġdid

Il-hidma biex il-knisja ta' San Lawrenz ikollha pulpu ġdid taf il-bidu tagħha wara l-vista pastorali li saret fil-Parroċċa tal-Birgu mill-Amministratur Appostoliku Mons. Antonio Maria Buhagiar.² Dan ghaliex fl-atti tal-vista, huwa rrimarka li l-pulpu li kien hemm fil-knisja ma kienx għadu tajjeb u għalhekk ordna li jsir wieħed ġdid.³ Minħabba f'hekk il-Kanonku Dun Francesco Marmarà, qabbad lill-Inġinier u Supretendent tal-Malta Gas Works, il-Vittoriosan Giuseppe Soler, biex iku n-halli lu li jagħmel id-disinn tal-pulpu l-ġdid. Soler taħt id-direzzjoni u l-pariri teologici tal-istess Marmara għamel disinn mill-isbah li intlaqq tajjeb minn kullhadd.⁴ Ĝara iżda li meta il-kanonku Marmarà, gie konxju ta' kemm kien ġej jiwa', hasel jaqta' qalbu. Hawn dahan fix-xena d-Dekan tal-Kapitlu, il-Kanonku Antonio Pace, li grazzi għaliex, mhux biss ingħata bidu ghax-xogħol, iżda wkoll li dan sar skont id-disinn originali ta' Soler mingħajr ma thallha barra lanqas dettall wieħed.⁵ Mastru Vincenzo Vassallo, mgħalleml kapaci mill-Birgu magħruf bhala 'Ta' Kristina', gie mqabbad sabiex jibni l-qafas u l-binja generali tal-pulpu. Vassallo laqgha din l-offerta bil-qalb u aktar tard permezz ta' din l-opra wera tassew kemm kien

Il-Kanonku Dekan Dun Anton Pace

Il-Kanonku Dun Franġisk Marmara

kapaci f'xogħlu. Mustaċuni oħra Vittoriosani li b'sengħa kbira hadmu fuq dan il-pulpu meraviljuż huma: Alfons Maria Pace, li hadem fuqu kemm manwalment, kif ukoll bhala assistent diżżejjantur għad-dettalji tal-arabeski, ħu Gużeppi Pace li hadem b'reqqa kbira x-xogħol tal-interzjar, Francesco Ellul li hadem l-iskultura u għen fit-taqattigh tal-injam, Giuseppi Gonzi li hadem fuq ix-xogħol tat-torn u l-imghallem Vincenzo Serracino li kien responsabbi mill-eżekuzzjoni. Ma' dawn ma nistax ma nsemmix ukoll tliet Vittoriosani oħra li sfortunatament ma tantx jissemmew, dawn huma Rafel Fountain, Luigi Borg u Frangisk Cachia.⁶ Ta' minn jghid li dawn it-tlieta, flimkien mad-diżżejjantur Giuseppe Soler u l-imghall minn Vincenzo Serracino, Alfons Maria Pace u Gużeppi Pace hadmu lkoll volontarjament mingħajr ma hadu l-ebda ħlas.⁷ L-erba' statwi tas-santi padri kif ukoll is-simboli tal-evangelisti inhaddmu fil-bronz mill-fonderija De Poli ta' Vittorio Veneto Venezja, filwaqt li l-poġgaman huwa xogħol fil-bronz ta' Giuseppi Torpiano li kellu fonderija fil-Belt Valletta.⁸ Persuna oħra li tissemma' fil-kotba tal-kontijiet huwa ċertu Giacomo Greco li hadem un modello di Creta.⁹

Jinxтарa l-Injam

Skont dak li nsibu fil-ktieb tal-kontijiet tal-Veneranda Lampada, nhar 1-1 ta' Novembru 1889, intbagħtet korrispondenza lejn Kostantinopli biex jinxtraw ghadd ta' twavel tal-injam tal-ġewż taċ-ċirkassja. Hmistax wara jiġifieri nhar is-16 ta' Novembru minn Malta ntbagħtet ukoll telegramma b'rabta ma' dan ix-xiri. Jidher li bil-ghajnejha tas-Sur Gużeppi Licari li kien jinsab Kostantinopli, kif ukoll

Socjetà Mužikali San Lawrenz

Belt Vittoriosa

ta' certu Patri Bonaventura nxtraw 30 tavla tal-ġewż ghall-prezz ta' tlettin lira sterlina, 10 xelini u tlett soldi. Bhala ġest ta' apprezzament ghall-ghajnuna mogħtija mis-sur Licari fix-xiri u l-esportazzjoni tal-injam lejn Malta, il-ġoġjellier Francesco Meli tqabbar jagħmel ghaxar labriet tad-deheb biex jingħatawlu bhala rigal. Jidher li l-injam ma damx wisq ma' wasal, għalix skont ma nsibu fil-ktieb tal-kontijiet, dan ġie mhallas fl-14 ta' Diċembru 1889, filwaqt li fl-20 ta' Diċembru 1889, l-imghallem Vincenzo Vassallo beda x-xogħol fuq il-pulpu.¹⁰

Jibda x-xogħol

Mill-ħlasijiet li saru fl-1890 ninnutaw li matul dik is-sena, dahu fix-xena wkoll it-tornatur Ġużeppi Gonzi, li jiġi missier l-Arċisqof Gonzi u l-iskultur Frangisk Ellul. Bejn 1-1891 u l-1892 Giacomo Greco u l-iskultur Frangisk Ellul hadmu żewġ mudelli possibbilment bhala kampjun. Dawn ntabgu lill-fonderija De Poli ta' Venezja ġo kaxxa tal-injam fi Frar tal-1892.¹¹ Ma nafux eż-żarr li ġew mibghuta, iż-żda hemm possibbiltà li dawn kien l-ajkla li tirrapreżenta l-Evangelju skont San Ģwann u l-istatwi ta' San Ģilormu. Meta ninnutaw li l-istil tal-figura ta' San Ģilormu hija kemmxejn differenti mit-tlieta l-ohra,¹² kif ukoll minhabba l-fatt li għal hafna snin kopja tal-ajkla kienet tifforma parti mid-dekorazzjonijiet tad-dar fejn kien joqghod il-Kanonku Marmara fi triq Santa Skolastika¹³ jagħmel din is-suppożizzjoni aktar plawsibbi. Il-kuntratt f'isem il-fonderija gie iffirmat minn Francesco de Poli, fis-26 ta' Frar 1891, filwaqt li ghall-parroċċa iffirma d-Dekan il-Kan Dun Anton Pace nhar is-6 ta' Marzu tal-istess sena. L-ammont dovut li l-fonderija kien ta' 86 lira sterlina u skont kitba mnaqqxa fuq l-istatwi tas-santi padri jidher li dawn inħadmu fl-1892.¹⁴

Holma mwettqa

Ix-xogħol fuq il-pulpu dam sejjjer fit aktar minn erba' snin u gie nawgurat nhar is-Sibt 17 ta' Marzu 1894. L-ghada kien imżanjan permezz ta' diskors li sar minn fuqu mill-Kanonku Francesco Marmara, li fih huwa ta' spjega dwar is-simboliżmu Teologiku li jsawwar l-istess pulpu. Din l-opra tal-arti ġiet imfahhra f'bosta mill-ġurnali ta' dik il-habta, fosthom fir-Risorgimento tat-13 ta' April 1894 fejn issejjahlu: "Una brillante gemma nel Tempio già riformato da splendide decorazioni."¹⁵ Fil-ġurnal Gazzetta di Malta tad-19 ta' Marzu 1894, insibu kumment iehor ta' tifhir li jghid: "Il visitatore messe il piede dentro il sacro tempio, si sente lo sguardo attratto come d'incanto a questo stupendo lavoro, e non puo fare a meno di esclamare grandioso."¹⁶

Ikompli

Endnotes

- 1 Mons Lawrence Cachia, Il-Pulpu fil-Knejjes, L-Annwal tal-Knisja l-Antika ta' San Ģiljan Ospitalier, Lapsi 2016, pp. 96-98.
- 2 L-Amministratur Apostoliku Mons. Antonio Maria Buhagiar, beda l-vista pastorali tiegħi fil-Knisja Kollegġjata ta' San Lawrenz fit-30 ta' Mejju 1886.
- 3 Arkivju Arċidjoċesi ta' Malta, Sup Vol 109 ff. 247-248.
- 4 Arkivju Kapitulari Vittoriosa, Gio Maria Farrugia, Supplimento alle Memorie Lanzon, Vol1, ff.150 - 159

Mastru Vincenzo Vassallo, magħruf ukoll bħala ta' Kristina

5 Anthony Zammit Gabarretta, The Church of the Grand Masters and Inquisitors, Veritas Press 1974 pp.33 - 34.

6 Gazzetta di Malta, Lunedì 19 Marzo 1894, il Nuovo Pulpito nella Chiesa Parrocchiale della Città Vittoriosa.

7 Gazzetta di Malta, Lunedì 19 Marzo 1894, il Nuovo Pulpito nella Chiesa Parrocchiale della Città Vittoriosa u Arkivju Kapitulari Vittoriosa, Veneranda Lampada, dal 1886, Amministrazzjoni tal-Legat Kappillan Dun Carlo Colonia, ff.110 -118. Fir-rendikont li nsibu f'dawn il-paġni ma hemm l-ebda referenza ta' hlas favur dawn il-persuni.

8 Gazzetta di Malta, Lunedì 19 Marzo 1894, il Nuovo Pulpito nella Chiesa Parrocchiale della Città Vittoriosa.

9 Arkivju Kapitulari Vittoriosa, Veneranda Lampada, dal 1886, Amministrazzjoni tal-Legat Kappillan Dun Carlo Colonia, f.117.

10 Arkivju Kapitulari Vittoriosa, Veneranda Lampada, dal 1886, Amministrazzjoni tal-Legat Kappillan Dun Carlo Colonia, ff. 110 -111.

11 Arkivju Kapitulari Vittoriosa, Veneranda Lampada, dal 1886, Amministrazzjoni tal-Legat Kappillan Dun Carlo Colonia, f. 117.

12 Meta kont qed nitkellem mar-restawratur James Licari li rrestawra il-bronż tal-Pulpu ġibidli l-attenzjoni li l-figura ta' San Ģilormu hija kemmxejn didfferenti fl-istill mit-tlieta l-ohra.

13 Tagħrif mogħti lill-awtur minn Anton Attard li għal snin twal kien jghix fid-dar li fl-imghoddha kienet ta' Mons Francesco Marmara.

14 Arkivju Kapitulari Vittoriosa, Veneranda Lampada, dal 1886, Amministrazzjoni tal-Legat Kappillan Dun Carlo Colonia, ff. 117 - 118.

15 Risorgimento, 13 Aprile 1894, Nuovo Pergamo nella Collegiata di Vittoriosa.

16 Gazzetta di Malta, Lunedì 19 Marzo 1894, il Nuovo Pulpito nella Chiesa Parrocchiale della Città Vittoriosa.

Socjetà Mužikali San Lawrenz
Belt Vittoriosa

Sehem il-Banda Vittoriosana San Lawrenz fil-festi specjali tat-300 sena Konsagrazzjoni tal-Knisja

Inawgurazzjoni tal-pittura tas-saqaf tal-kor.

Il-Hadd 15 ta' Ottubru 2023, għiet inawgurata l-pittura tal-kor tas-saqqaf wara li din għiet irrestawrata u partijet ohra mpittra mill-ġdid. Waqt iċ-ċeremonja tal-ftuh il-Banda Vittoriosana San Lawrenz ipparteċipat u animat is-serata permezz ta' Brass Ensemble taht id-direzzjoni ta' Mro. Andrew Lawrence Zarb u bil-participazzjoni tas-Sopran Rosabelle Bianchi.

Jum 1-Għaqdien Vittoriosani

Nhar it-Tlieta 17 ta' Ottubru, l-ħaqdien tal-Birgu ġew mistiedna ghall-quddies fl-okkażjoni tal-gheluq taċ-ċelebrazzjonijiet tat-300 sena mill-Konsagrazzjoni tal-Knisja ta' San Lawrenz.

Kull għaqda offriet kuruna tar-rand li tqoġġew mas-slaleb tal-konsagrazzjoni li hemm mal-pilastri tal-knisja. Il-quddiesa kienet animata mill-bandisti u l-istudenti tal-Iskola tal-Mužika

tas-Socjetà Mužikali Banda Vittoriosana San Lawrenz.

Manifestazzjoni Lawrenzjana Internazzjonali

Is-Sibt 21 ta' Awwissu, l-Banda Vittoriosana San Lawrenz akkupanjal permezz ta' marċe l-istawta ta' San Lawrenz jagħti d-dawl lill-Għomja mat-toroq tal-Birgu fost l-entużżejjmu tal-partitarji palmiżi flimkien ma' diversi lawrenzjani li ġew apposta minn diversi bliest Europej għal dan iċ-ċelebrazzjonijiet specjali.

Purċijsjoni bil-vara ta' San Lawrenz

L-gheluq tal-festi tat-300 sena mill-Konsagrazzjoni tal-Knisja ġew fi tmiemhom nhar il-Hadd 22 ta' Awissu permezz ta' Pontifikal Solenni u wara purċijsjoni bl-istawta għażiżha u devota ta' san Lawrenz fejn ghla darba ohra l-Banda Vittoriosana San Lawrenz akkupanjal il-vara bid-daqq ta' innijiet Lawrenzjani.

Nifirħu lil Melanie Mizzi, bandista u għalliema tal-Woodwind u t-Teorija fil-Vittoriosa Kids Music Centre tal-banda tagħna li gradwat fil-Mužika mil-London College of Music.

Nifirħu lil Christopher Pisani, membru tal-kumitat u bandist Proprietarju li gradwa MBA (Global) Masters in Business Administration mill-Università ta' Derby.

Socjetà Mužikali San Lawrenz

Belt Vittoriosa

Tagħrif mill-Kċina

minn MaryRose Gauci

MENU MINN MADWAR ID-DINJA – MALTA

Lażanja bil-brunġiel

Ingredjenti

3 brunġiliet imqatta' roti roti
5 mgharef žejt taż-żebuga
2 basliet kbar imqatta' rqaq hafna
800gr tadam tal-bott imqatta'
Kuċċarina hwawar imhalltin imnixxa
2-3 sinniet tewm mithuna
6 biċċiet lażanja
Melh u bżar

Għaż-żalza tal-ġobon
2 mgharef butir
2 mgharef dqiq
300ml halib
½ kuċċarina mustarda
115 gr ġobon cheddar mahkuk
15gr ġobon parmiġġan mahkuk

Metodu:

Poggi l-brunġiel f'passatur, roxx ffit melh bejn kull saff u hallih joqghod għal siegħa. Wara lahalhu u imshu b'sarvetta tal-karti. Sahhan 4 mgharef žejt f'taġen kbir u aqli l-brunġiel. Itfa' l-kumplament taż-żejt fit-taġen, sajjar il-basal għal 5 minuti. Itfa' t-tadam, il-hwawar, tewm, melh u bżar. Halli t-tahlita tktekk għal xi nofs siegħa wara li tkun fethet tagħgli. Holl il-butir f'taġen, itfa' d-dqiq bil-mod u sajjar fuq nar baxx għal minuta filwaqt li tibqa' thawwad il-hin kollu. Bil-mod il-mod itfa' l-halib. Iftah it-tahlita tagħli, filwaqt li tibqa' thawwad. Nehħiha minn fuq in-nar u itfa' l-mustarda, il-ġobon u l-melh u l-bżar. Sahhan il-forn għal 200°C. Poġġi nofs il-brunġiel fil-qiegħ ta' dixx u itfa' nofs iz-zalza tat-tadam fuqu. Poġġi tliet biċċiet lażanja fuqhom. Irrepeti l-proċess. Fl-ahhar itfa' z-zalza tal-ġobon, aghetti d-dixx u sajjar fil-forn għal 30 minuta sakemm tieku ffit kultur.

Stuffat tat-tigieġa fil-birra

Ingredjenti

4 biċċiet tigieġa mingħajr ġilda
125gr pruna mnixxa
2 werqiet rand
12-il basla żgħira
2 kuċċarini žejt taċ-żebuga
125gr faqqiegħ zghir
Kuċċarina zokkor ismar
½ kuċċarina mustarda
2 kuċċarini meraq tat-tadam
150ml birra (ale)
150ml stokk tat-tigieġ
Melh u bżar
2 kuċċarini cornflour
2 kuċċarini meraq tal-lumi
2 mgharef tursin imqatta'
Tursin biex iżżejen

Metodu:

Sahhan il-forn għal 170°C. Aqsam it-tigieġ minnofs u poġġihom f'dixx tal-forn mal-pruna u l-weraq tar-rand. Sahhan iż-żejt f'taġen u aqli l-basal fuq nar baxx għal 5 minuti sakemm jibdew jieħdu l-kultur. Itfa' l-faqkiegħ u kompli sajjar għal 4 minuti. Itfa' z-zokkor u žid il-mustarda, il-meraq tat-tadam l-ale u l-istokk tat-tigieġ. Roxx ffit bżar u melh u iftah kollox jagħli. Itfa' t-tahlita fuq it-tigieġ. Agħettiha u sajjarha fil-forn għal siegħa. Hallat il-cornflour mal-meraq tal-lumi u mgharfa ilma u itfagħhom fuq it-tigieġ. Erġa' poġġi d-dixx fil-forn għal 10 minuti jew sakemm it-tigieġa u l-haxix isir. Nehħi l-weraq tar-rand u itfa' t-tursin. Žejjen it-tigieġa bit-tursin frisk. Servi ma' patata maxx u haxix aħdar.

Pudina tal-Hobż

Ingredjenti

8 slices hobż nieħef
200ml Halib
Qoxra ta' lumija jew laringa.
Sultanas
Cocoa Powder
Cinnamon
Mixed Spices

Metodu:

Qatta l-hobż nieħef f'biċċiet. Xarrab fil-halib u hallih fil-fridge għal matul il-lejl. L-ghada ghaffeg il-hobż bil-halib permezz ta' masher jew inkella b'idejk. Żid il-qoxra tal-lumija jew laringa, il-frott nieħef, is-cinnamon, cocoa powder u l-mixed spices flimkien mat-tahlita tal-hobż. Jekk tara li t-tahlita għiet xotta, tista' žżid ffit iehor halib.

Poġġi t-tahlita go recipjent li tkun dellikt bil-marġerina minn qabel. U fil-wiċċ tista' żżejjen bil-gulġlien u lewż.

Aħmi l-pudina 190 °C / Gas Mark 5 għal madwar 40 minuta jew sakemm tara li sikkina toħroġ nadifa.

Girolamo Frescobaldi

minn Christopher Pisani - Arkivista

Nhar 1-20 t'Ottubru li ghadda, bhala parti mill-festi specjali fl-okkažjoni tat-300 sena mill-konsagrazzjoni tal-knisja, itella' kunċert fuq l-orgni mill-organista Donal McCann. Dan kien kunċert inawgurali wara li ġie rrestawrat minn Noel Gallo. Wahda mis-siltiet li l-organista McCann interpreta professjonalment fuq l-orgni rrestawrat kienet is-silta *Bergamasca*. Din is-silta hija silta tal-kompożiżur celebri Girolamo Frescobaldi. Bħalma nafu, l-Italja fiz-żmien tar-Rinaxximent kienet punt ta' referenza fejn tidhol l-arti u Frescobaldi kien wieħed minn kullana ta' artisti celebri.

Frescobaldi twieled f'Settembru tal-1583 ġewwa Ferrara. Missieru Filippo kien bniedem li kellu hafna proprietà, iżda kien possibbilment ukoll organista galadarba kemm Girolamo u kemm huh kienu t-tnejn li huma organisti. Huwa studja taht id-direzzjoni ta' Luzzasco Luzzaschi, li minn naħha tiegħu, Luzzaschi kien l-organista tad-Duka Alfonso II ta' Este. Informazzjoni fuq it-tfulija ta' Girolamo ftit insibu, però hafna studji kontemporanju jissuġġerixxu li Girolamo kien tifel prodigu u li dar l-Italja sakemm bena isem għaliex fid-daqq tal-orgni. Dan seta' jsir peress li hemm studji oħra jen li juru li seta' kellu wkoll diversi patronaġġi minn diversi baruni u familji sinjuri.

Wahda mill-ewwel avventuri li Frescobaldi kellu barra minn Ferrara kienet dik bhala organista fil-knisja ta' Santa Maria in Trastevere. F'din il-pożizzjoni ma jidhix li dam hafna (ghalkemm ma nistħux nħidu jekk kien qed jagħmel xi xogħol iehor mingħajr hlas dirett mill-knisja) peress li fuq il-kotba jidher li dam f'din il-pożizzjoni minn Jannar sa Mejju tas-sena 1607. F'din il-knisja, Frescobaldi kien impiegat ma' Guido Bentivoglio, Arcisqof ta' Rodi. Meta Bentivoglio lahaq Nunzju ta' Flanders, Frescobaldi mar miegħu u kienet l-ewwel u l-unika darba li hareġ mill-Italja. Ĝewwa Flanders, Frescobaldi sab uhud mill-aqwa kompożiżuri Belġjani ta' dik l-epoka, inkluż Peeter Cornet u Peter Philips, iżda ma jidhix li dawn hallew xi impatt qawwi fuq Frescobaldi u l-kompożizzjonijiet tiegħu.

Ta' mghalleml sew u mužičista mfitteż li kien, Frescobaldi impressjona sew kemm fuq l-orgni, kif ukoll fuq il-madrigal (strument tal-korda). Tant kemm kien imfitteż, li f'Antwerp kien ippubblika l-ewwel pubblikazzjoni tiegħu fuq it-taqħlim tal-madrigal u kien anke jiġi ta' sikwit mistoqsi biex jippubblika x-xogħliji tiegħu kemm tal-madrigal kif ukoll tal-orgni. Sakemm kien għadu Antwerp, nhar il-21 ta' Lulju tal-1608, Frescobaldi kien intgħażel biex ikun l-organista

l-ġdid tal-Bażilika ta' San Pietru ġewwa l-Vatikan flok Ercole Pasquini. Huwa dam sew ma nieżel lura Ruma, sa anke għamel waqfa ġewwa Milan sabiex jippubblika kollezzjoni ta' siltiet mužikali ghall-orgni bl-isem ta' *Fantasie*. Beda ufficjalment bhala organista nhar it-30 ta' Ottubru u dam sakemm miet (ghalkemm b'xi interruzzjonijiet 'l-hawn u 'l-hemm kif sejrin naraw). Ta'

min jghid li ghall-bidu ta' din il-pożizzjoni hekk importanti, Frescobaldi nħaqad ukoll ma' grupp ta' mužičisti mmexxija minn Enzo Bentivoglio. Dan l-impieg dam sakemm Enzo kellu relazzjoni skandaluża ma' mara u wasslet biex ikun hemm diżgwid kbir bejn il-familji Bentivoglio u Medici. Ftit tas-snin wara, Frescobaldi beda jahdem ukoll mal-Kardinal Pietro Aldobrandini u dam miegħu sakemm miet fi Frar tal-1621.

Fuq nota personali, Frescobaldi żżewwieg lil Orsola Travaglini, magħrufa bhala Orsola del Pino fit-18 ta' Frar tal-1613. Flimkien kellhom hamest iftal; Francesco, Maddalena, Domenico, Stefano, u Caterina.

F'Ottubru tal-1614, Frescobaldi kien ġie avviċinat mid-Duka ta' Mantua, Ferdinando I Gonzaga, biex jingaġġah bhala mužičista fil-palazz tiegħu. Meta Frescobaldi wasal kien ingħata merħba skjetta, tant li f'April tal-1615 kien digħi lura Ruma. F'Ruma, Frescobaldi ppubblika żewġ kotba mimlija b'siltiet stil *toccata*, iehor b'mužika still rinaxximentali bl-isem *ricercar* ('fiftxija') u iehor b'siltiet stil *canzonas*. Apparti l-Vatikan u Aldobrandini (kif rajna digħi), huwa kien ukoll iservi f'diversi knejjes ohra madwar Ruma kif ukoll jgħalleml diversi studenti. Bejn l-1615 u l-1628, Frescobaldi kien attiv ferm fejn jidħlu pubblikkazzjonijiet. Apparti

l-pubblikkazzjonijiet li rajna, iktar tard ippubblika wkoll ktieb iehor b'mužika stil *toccata*, iehor fuq *ricercar* u *canzonas* (1615), pubblikkazzjoni ohra b'siltiet stil *capriccio* (1624) u volum shiħta' *canzonas* ghall-kwartet u *basso continuo* (1628).

F'Novembru tal-1628, il-Vatikan approva permess biex Frescobaldi jħalli Ruma u jmur Firenze mad-Duka tat-Toscana. Dan l-impieg poġġa lil Frescobaldi fil-quċċata tal-iktar mužičista mhallas dak iż-żmien. Hu dam hemm sal-1634. Tul dan iż-żmien, huwa ppubblika ktieb iehor ta' kompożizzjonijiet fl-istil ta' *Aria*. F'April tal-1634, Frescobaldi kien mghajjat biex jaġhti s-servizzi mužikali tiegħu

Soċjetà Mužikali San Lawrenz Belt Vittoriosa

fil-familja ferm nobbli u politikament b'sahhitha ta' Barberini, jew ahjar ghall-Papa Urbanu VIII. Din il-pozizzjoni terga' kienet iktar mhalla minn dik tad-Duka tat-Toscana. Ghalkemm impjegat mal-familja Barberini, huwa kompla bis-servizz tieghu gewwa l-Vatikan u anke mal-Kardinal Francesco Barberini. Il-Kardinal Barberini kelli wkoll impjegat mieghu lill-kompożituri prolifiku Johannes Hieronymus Kapsberger. Kien f'dan iż-żmien li Frescobaldi ppubblika l-ktieb l-aktar famuż tieghu u li nfluwenza numru kbir ta' kompożituri

ohrajn; *Fiori musicali*.

Frescobaldi miet fl-1 ta' Marzu tal-1643 fl-eta ta' 60 sena wara marda li damet ghaxart ijiem. Huwa ndifen fiċċimenterju ta' *Santi Apostoli* fejn il-qabar tiegħu sparixxa wara li regħġet inbniet il-knisja fis-seklu tmintax. Ghaldaqstant, fil-knisja wieħed għandu jsib qabar li jikkommemora lil dan il-kompożituri famuż.

Jien minn naħha tieghi nixtieq il-Milied Hieni u s-Sena t-Tajba lil kulhadd! J'allā tirrenja l-paċi u s-sens komun sabiex nghaddu futur sabiħ lil uliedna.

Wiċċi imb wiċċi ma' Roberta Pisani Mercieca

minn Paul Micallef

Jekk xi hadd ifettillu jitla' t-taraġ tal-palazz Huesca tal-każin tagħna u jittawwal sas-sala tal-kunċerti kull nhar ta' Sibt filghodu jinnota l-attività siewja li tkun għaddejja. Għandu jara lil daqsxejn ta' ghalliema żagħżugħha thabbrek b'enerġija u żelu tħallek il-baži tal-mužika lil tfal ta' diversi etajiet. Dan ghaliex din l-ghalliema Roberta hija l-persuna li qed tmexxi il-kids club tas-soċjetà tagħna li fi kliem iehor hija il-kindergarten tal-każin tagħna minn fejn għandhom jinbту l-bandisti ta' ghada u l-pitħħada. Għal nies tal-età tieghi din hi xi haġa ġidida u innovattiva li jien lanqas biss kont noħlom fuqha fil-passat. Anki l-istess sala li konna fiha li konna insibuha bhala tal-kunċerti lili ġġibli il-memorji, le mhux minhabba xi kuncert ghax jien qatt ma kont bandist iż-żda l-memorji sbieħ tal-wirja tal-Ġimħa l-Kbiria 'il-Ġetsemani.' Insomma kien żmien sabiħ li ngħożż ferm.

Intant għamilt kuntatt ma' Roberta li minkejja li għadha kemm saret mamà ghall-ewwel darba kienet disponibbli u (wara li ghentha sabiex issib parking) iltqajna fl-istess kamra tal-kids club.

Mela għalina.....bhas-soltu nibda bid-dettalji neċċesarji speċjalment meta tqis li Roberta mhijiex mill-Birgu u hekk irridu naqtgħu iktar kurżitā u nsiru nafu iktar dwarha.

Dettalji bažiċċi

Hekk Roberta twieldet fil-5 ta' Jannar 1990 l-isptar St. Lukes, Gwardamanġa, tħġammed Haż-Żabbar u ssemมiet Roberta mhux għal xi hadd partikolari jew xi qaddis iż-żda għas-semplici raġuni li ommha jogħġibha ismijiet Taljani. Tant hu hekk li l-uniku huha jismu Gianluca. Bhala parrini tal-magħmudija kellha lin-nanniet minn naha ta' ommha Agostino Lino u Maria Victoria. Missierha Joseph hu minn Haż-Żabbar, illum pensjonant però kien haddiem it-tarzna, wara il-Malta Shipbuilding u fl-ahħar kien bhala l-persuna responsabbli mill-manutenzjoni fi skola. Ommha jisimha Frances Gladys, u hi mill-Isla iż-żda trabbiet ferm 'il bogħod u f'ambjent kompletament differenti fl-arja ferm iktar pura tal-Imġarr. Hi kienet tahdem bhala kindergarten assistant iż-żda llum hi pensjonanta. Kif ktibt qabel Roberta għandha huha bl-isem ta' Gianluca u anki jdoqq mal-banda ta' San Mikael ta' Haż-Żabbar.

Skola u Impjieg

Bħala edukazzjoni primaria Roberta attendiet l-iskola tal-gvern ta' Haż-Żabbar, bhala sekondarja attendiet il-Liceo taż-Żejtun fejn dak iż-żmien kien jisimha Carlo Diacono. Wara kienet tattendi l-Junior College fl-Msida, u wara l-MCAST f'Rahal Ģdid fejn iggradwat fil-Business Management. Bhala impjieg illum hija commercial manager ma' kumpanija ta' importazzjoni u distribuzzjoni ta' prodotti tal-ikel. Fil-passat kienet għamlet 10 snin tahdem fis-settur turistiku u anki kienet tahdem ma' kumpanija ohra marbuta ma' prodott partikolari u popolari hafna għalina l-Maltin.

Stat

Roberta illum hija miżżewwga lil Vincent li hu mir-Rabat u għandhom tifla li twieldet f'Mejju li ghadda bl-isem ta' Bethany Joy. Bhala xogħol Vincent hu sewwieq tattrikkijiet u trejlers hawn Malta għallem hu jixtieq li anki jaġħmel dan ix-xogħol barra. Għalissa minhabba l-eżiġenzi tal-familja fejn għadu kemm sar missier ghall-ewwel darba jippreferi li jibqa' Malta. Bi tbissima Roberta qaltli li hi ltaqgħet mar-raqel tagħha mill-Facebook. L-istorja kienet hekk. Hu kien bagħtilha friend request, wara xahrejn accettatu mbagħad b'mod naturali beda ic-čatting. Minn kuntatt virtwali bdew johorġu u wara tant żmien komplew bis-serjetà li issa saru familja li toqghod Wied il-Għajnejn. Interessanti li kemm ili nagħmel dawn l-intervisti din hija l-ewwel okkażjoni li t-tlaqqiġi ta' bejn ir-raqel u l-mara saret bil-komputer. Il-veru każi li ż-żmien jinbidel u mieghu jinbidlu d-drawwiet. Minn date fejn il-gabbana tal-halib ta' bieb il-Belt is-Sibt filgħaxja, għat-talkies l-Embassy b'xelin tagħmel festa għal date minn fuq il-Facebook!

Tfulija u Adolexxenza

Bħala tfulija, billi kienet viċin hafna tal-kugħni minn naha ta' ommha li kienu mill-Imġarr, kienet tqatta' hafna hin hemm jilaghbu noli, harba u tant logħob iehor li llum hadilhom posthom it-tablet u l-mowbajl. Bhala museum, preċett u

Socjetà Mužikali San Lawrenz

Belt Vittoriosa

griżma hi għamlithom fil-Parroċċa ta' Haż-Żabbar.

Roberta qalти li ma tantx kienet tifla imqarba però meta għafastha sabiex

tghidli xi praspura li għamlet hi ftakkret wahda minnhom. Mela darba meta kellha xi tmintax-il sena tilfet iċ-ċavetta tad-dar u meta rritornat lura id-dar f'xi s 1.30am, bix tidhol ġewwa u forsi jismagħha xi hadd hi bdiet thabbat fuq il-hgiega li tagħti għal-ġos-salott bil-konsewzenza li spicċat kissret il-hgiega. Minn hemm jew minn hawn ġiet ommha tifħilha però ma ommha ma tkellmet xejn fuq dil-pantomima. L-ghada filghodu ommha u missierha ndunaw bil-hgiega mkissra u hasbu li xi hadd għamilha b'vendikazzjoni u għamlu rapport l-ghassa. Roberta xħar wara ma felħitx iżżomm u qalet kollox lil ommha iżda missierha għadu ma jafx sal-lum. (Nittama li ma jaqrax din l-intervista ghax Roberta tispicċċa fil-għajnej)

Meta Roberta bdiet tiffarfar, bħal tfajjet tal-etiä tagħha kienet toħrog il-Belt u anki Wied il-Għajnejn.

Involvement f'oqsma oħra

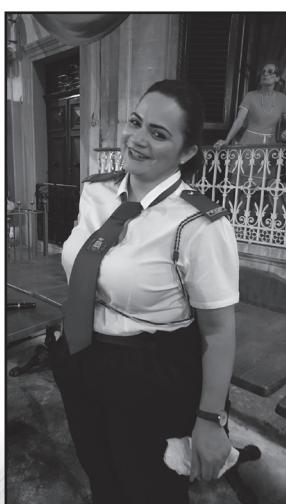
Roberta kienet thobb id-drama u kienet tiffrekwenta d-drama centre tal-Hamrun immexxi minn Mario Azzopardi magħruf bhala 'il-Mulej.' Kienet tiehu sehem f'xi musicals li ttellgħu fit-teatru Manoel u t-teatru ta' San Alwiggi. Wieħed minn dawn il-musicals kien iġib l-isem ta' 'This thing called love' li kien sar taht it-tmexxija u produzzjoni ta' Hoi Polloi Theatre Productions. Roberta anki kienet anki marret Vienna ġewwa l-Awstrija għal workshops marbut mad-drama.

Roberta kienet tippreżenta wkoll programm tat-televiżjoni bl-isem ta' 'Kulħadd fil-Millennju' fuq (dak iż-żmien) Super One TV, flimkien ma' Brendan Borg. Kienet tagħmel parti mill-famuż grupp Qawsalla mibdi minn Ray Azzopardi u magħha kienet hemm membri tal-istess tim li llum huma magħrufa fil-qasam tax-xandir bhal Wayne Aquilina, Mark Vassallo u ohrajn.

Roberta anki kienet tagħmel parti minn kor li kien immexxi minn Mark u Louise Doneo.

Kuntatt mal-Mužika.

Fil-familja estiża tagħha Roberta ma' għandha lil hadd li hu imxaqleb għal mužika. Però hi taf biss li jekk tmur lura fl-arblu tar-razza ssib li l-bużnannu snin ilu kien midħla sew tal-mužika. Min-naha l-ohra ommha minn dejjem kienet

tixtieq titħalliem il-pjanu u mbuttatha għal-lezzjonijiet tal-pjanu u Roberta naturalment bdiet iddoqq il-pjanu mal-ghalliema tagħha Stephanía Vella. Riċenti kienet anki bdiet tiehu xi lezzjonijiet tas-saxophone il-kazin tagħna stess u kienet tattendi ukoll l-iskola tal-mužika fejn kien hemm is-surmast tant magħruf Pawlu Abela u anki Ramona Zammit. Bhala teorija kienet tiehu l-lezzjonijiet mingħand Frederick Aquilina u anki Phillip Ciantar. Il-pjanu qed tkompli tistudjah u digħi kisbet numru ta' kwalifiċċi però tixtieq li ssib iċ-ċans li tkompli tistudja u tavvanza. Hi gieli daqqet fil-pubbliku fosthom fil-koncerti tal-Iskola tal-mužika u anki fil-koncerti tas-7 ta' Awissu mal-bandā tagħna.

Roberta gieli kkomponiet xi melodiji żgħar għall-pjanu. Meta staqsejha dwar il-mužika fil-familja tagħha stess qalти li t-tifla ghalkemm żgħira digħi qed turi sinjalib bikrin li thobb il-mužika filwaqt li żewġha ghalkemm mhux dilettant però jissaportjaha hafna.

Kuntatt mal-Birgu

Billi inzerta li oħt is-surmast tagħna kienet tahdem ma' Roberta, din avviċinata u anki wara hajjarha Jonathan Abela stess sabiex tibda tħalliem fil-kids club tal-każin. Roberta ma qalitx le u aċċettat din l-isfida ġidida. Ta' min jikteb li Roberta digħi kellha esperjenza fit-tagħlim minhabba li kienet tagħti xi lezzjonijiet tal-pjanu fuq bazi personali.

Qabel digħi kien hemm kids club immexxi minn Francois Borg, l-ex assistant surmast, u minn Andrew Lawrence Zarb. Iktar 'il quddiem is-surmast xtaq lil xi hadd li jkun jaf il-pjanu u Roberta kellha din il-karakteristika u hekk sabet ruħha tħalliem lit-tfal u tagħtihom l-ewwel toghma tal-mužika. Fi kliem iehor tiżra' l-ewwel żerriegħha bit-tama li jinbtu u jagħtu l-frott.

Il-Kunċett ġdid tal-Kids Club

L-idea tal-kids club hi li t-tfal ikunu esposti għall-istumenti, mingħajr ma jkollhom strumenti specifici. Huma jithallew jippruvaw u jesperimentaw affarrijiet ġodda relatati mal-mužika sakemm 'il quddiem meta jikbru iżżejjed jagħmlu l-ghażla tagħhom. Waqt dawn il-lezzjonijiet jitħallemu wkoll affarrijiet bażiċċi tal-mužika li jgħinuhom meta jiġi biex jieħdu l-instrument. L-istess bħalma jiġi fil-kindergarten fl-iskejjel jew fin-nurseries fil-kamp kalċistiku. Din l-inizzjattiva kulma tmur dejjem qed tkun importanti meta nafu bix-xenarju prezenti kemm dejjem qed tkun diffiċċi biex jinstabu bandisti biex idoqq fil-banġi tagħna. Għalhekk investiment bħal dan mis-socjetajiet tagħna jiswa mitqlu deheb u r-riżultat għad nistgħu naraw u ngawdu mill-benefiċċju tiegħi fil-futur.

Dan il-kids club isir kull nhar ta' Sibt u Roberta l-ewwel bdiet tħalliem jew ahjar tiddejjeġi l-istudenti ċkejkni tagħha kollha f'daqqa iżda wara l-esperjenza wrietha li anki minhabba d-differenza fl-etiä jkun ahjar li tifridhom. Hekk riċentement bdiet tagħti importanza individwali ta' nofsiegħha lil kull all-jev jew inkella tħallu għad grupp ta' bejn wieħed u iehor l-istess età. Fil-fatt dan il-kids club issa ilu mwaqqaqaf iktar minn hames snin u llum kien hemm min digħi hareġ idoqq mal-bandā. Hekk digħi beda jinqata' il-frott ta' dak li nżera.' Prosit lil min hareġ, emmen u mexxa din l-idea.

Socjetà Mużikali San Lawrenz

Belt Vittoriosa

Impenn shih tal-Kazin lejn il-mužika

Roberta semmiet l-impenn komplet li għandu l-kumitat tas-Socjetà tagħna lejn dan il-klabb anzi t-tagħlim tal-mužika huwa prioritā. Fil-fatt, waqt li lissnet dawn il-kliem Roberta daret u ppuntat lejn arma l-kbira mpittra li hemm fis-sala, saħqet li qabel kollo din hija Soċċjeta mužikali. Bħala sillabu fuqieq timxi kien tahulha s-surmast u llum il-ġurnata anki tiehu opinjonijiet mingħand l-għalliema l-ohra. Bhalissa fil-klassi għandha mat-tnejx il-student bl-eta tvarja minn tliet snin u nofs sa tnejx il-sena. Hemm minnhom li digħi beda jitħallem anki strument partikulari. Meta staqsejha minn fejn huma t-tfal, Roberta weġbitni li, kif tistenna hafna minnhom għandhom il-ġenituri tagħhom mill-Birgu però issa hemm ohrajn minn Haż-Żabbar u anki lokalitajiet ohra. Bħala frott tax-xogħol li qed jagħmlu l-għalliema qed jittella' kuncert mužikali għal-żmien il-Miled u dis-sena hemm il-hsieb li t-tfal tal-kids club anki jithalltu mal-alljevi tal-banda. Waqt il-lezzjonijiet hija tuża diversi strumenti, parti mill-familja tal-perkussjoni, xylophone u anki synthesiser filwaqt li bhala ghoddha tat-tagħlim ġieli tuża anki t-tablet u screen kbir biex tkun tista' turi u jindaqqu xi videos u kanzunetti.

Marketing

Dwar il-marketing ta' dan il-proġett biex hekk jithajru iktar tfal hija semmiet li l-aqwa reklam hu naturalment bil-fomm, b'dak li wieħed jghid lill-iehor, però kif tistenna fil-ġurnata tal-lum jintuża il-Facebook u anki xi flyers għal-żmien il-festa.

Passatempi u preferenzi

Biex insiru nafu iktar fuq Roberta staqsejha dwar il-passatempi tagħha u dak li thobb. Hija wiegħbet li thobb il-bahar iż-żda mhux daqshekk l-ghawm. Thobb il-mixi u anki ssajjar meta tkun kwietu. Tisjir favorit huwa l-hut fosthom is-salamun u l-awrat. Ma tantx thobb it-televiżjoni però thobb tara films u series fuq in-Netflix. L-iktar film favorit tagħha jkun Pearl Harbour.

Hi thobb tmur Ghawdex u anki issiefer bil-postijiet favoriti tagħha jkunu l-Italja u l-Iskozja ghalkemm għandha x-xewqa li xi darba tmur l-Amerika.

Bħala mužika thobb hafna dik klassika. Il-kompożiutor favorit tagħha huwa Felix Mendelsshon li hu fuq quddiem fil-lista. Hi thobb il-mužika bil-lingwa Maltija u anki zzomm ruħha aġġornata billi taqra rivisti fuq il-mužika. Fuq il-linja tal-pjanu hi thobb issegwi l-pjanista Taljan Ludovico Einaudi.

Hi thobb ukoll tagħmel il-make-up u sahansitra għandha diploma f'dan is-suġġett. Hi u r-raġel iħobbu jorganizzaw ikliet u festini ghall-hbieb u tal-familja. Kif ukoll flimkien iħobbu jiddisinjaw u johorġu b'affarijet godda fid-dar tagħhom biex jaġħu dik il-laqta personali tagħhom.

Bħala lwien hi tippreferi ir-rose gold u r-roża u ma tistax ma ssemmix il-pet tal-familja; il-kelba 'Maltese dog' bl-isem simpatiku ta' Pixie.

Meta staqsejha x'tixtieq tagħmel fil-futur hi naturalment tixtieq tkompli tistudja u ġgib il-Masters fil-qasam tax-xogħol tagħha. Fuq il-

mužika hi ix-xewqa tagħha hi li tkompli tistudja aspetti oħra mužikali u anki fejn jidhol il-pjanu. Il-quddiem tixtieq anki tistudja t-Terapija Mužikali. Dan is-suġġett hu important għaliha ghax wieħed mis-sodisfazzjonijiet kbar li għandha hu li tħallek privatament anki student bl-awtiżmu.

Fehmiet

Kif nagħmel is-soltu nistaqsi tliet mistoqsijiet dwar il-festa, il-Birgu u l-każin però din id-darba se nullimita ruhi għall-opinjoni ta' Roberta fuq il-każin tagħna. B'sincerità hija wiegħbet li għalkemm ma tistax tqabel mal-imghoddi jew ma każini ohra ghax ma għandhiex esperjenza però bla dubbju fil-każin jinhassu b'sahħithom u evidenti żewġ elementi. L-ewwel wieħed hu l-element żagħżugħ hafna xprunat bi president ta' età żgħira li kien u għadu bandist hu nmifsu. Hu evidenti li thoss dak in-nifs ġdid u arja ġdidha fil-każin. L- element b'sahħtu iehor hu kemm is-soċjetà tagħti importanza u support lill-aspett mužikali speċjalment fl-investiment tat-tagħlim. Ghalkemm forsi wieħed jahseb li dan hu ovvju f'soċjetà filharmonika però naċċertakom li f'każini ohra dan mhux dejjem iseħħ.

Għeluq

Meta smajt dak il-kliem harist harsa madwari fis-sala u veru l-istess struttura u dak li hemm fiha f'dik l-istess sala tgħid kollo. Ghalkemm l-istess bini hu antik b'dak l-istil klassiku fuq il-barokk, fejn anki l-vetrini li jdawwru l-istess sala huma antiki tal-kewkba kannella skur mimlija bi strumenti li hafna minnhom jiftakru hafna surmastryjet però fin-nofs kien hemm, il-white board, il-wide screen, kien hemm laptops, kien hemm synthesizer u bl-Ingliż nitfaghha 'that says it all'. Iva, għandna biex niftaħru li għandna Soċċjeta b'għeruq sodi u kburija bl-istorja tagħha però ma waqfix hemm u għal-darb 'ohra bl-Ingliż 'sitting on its laurels' iż-żda thares, tiżra' u tindokra fil-futur billi tinvesti fiż-żgħarr tagħna li ghada jekk mhux siegħa ohra se jkunu huma li jkunu l-bandisti u li jmexxu is-Soċjetà tagħha.

U dan ix-xenarju xprunat minn President żagħżugħ b'tim magħqud u enerġietiku qed ikunu katalisti ta' dan it-tibdin u Roberta tagħna bħal bidwi habrieki qed tiżra' fl-ghalqa tal-każin tagħna sabiex ghada naqtgħu l-frott. Grazzi Roberta ghall-hidma tiegħek u jekk jogħġbok "keep it up."

hsbc.com.mt

2380 2380

HSBC

Appovat u mahruj mill-HSBC Bank Malta p.l.c., 116, Triq I-Arcisqof, Valletta VLT1444

MIFSUD GARAGE LTD.

IRONMONGERY

Għal dak kollu li wieħed ikollu bżonn għad-dar

56, LA VALLETTE STREET, VITTORIOSA

Tel: 2180 7535

BUILDING CONTRACTERS, PLANT FOR HIRE

Cranes

Bobcats

Tower ladders

Mini skips

Concrete mixer with High up

356 99499623

paul.ciliabros@gmail.com

PAUL CILIA

BOV PERSONAL LOANS

**THE CHOICE
IS ALWAYS YOURS**

All loans are subject to normal bank lending criteria and final approval from the Bank. The term of the loan must not go beyond retirement age.

More information is available from www.bov.com or contact **2131 2020**.

Issued by Bank of Valletta p.l.c., 58, Triq San Ċakarja, Il-Belt Valletta VLT 1130

Bank of Valletta p.l.c. is a public limited company regulated by the MFSA and licensed to carry out the business of banking in terms of the Banking Act (Cap. 371 of the Laws of Malta).

Milied

MAS-SOĊJETA MUŻIKALI SAN LAWRENZ

L-ERBGħA
13 TA' DICEMBRU
18.30

KUNċERT MUŻIKALI TAL-MILIED
MILL-BANDISTI U ALLIEVI
TAL-BANDA VITTORIOSANA
SAN LAWRENZ
FIL-YOUTH CENTRE

IS-SIBT
16 TA' DICEMBRU
20.00

IKLA GRANDUŽA TAL-MILIED
FIS-SWALI TA'
PALAZZO HUESCA

IL-ĦADD
24 TA' DICEMBRU
18.00

IL-BANDA VITTORIOSANA
SAN LAWRENZ TAKKUMPANJA
L-PURCISSJONI TAL-BAMBIN
MTELLA' MIĆ-ČENTRU
TAL-KATEKIŻMU

IS-SIBT
6 TA' JANNAR
20.00

OPEN BAR
'PARTY' TAL-EPIFANIJA
F'PALAZZO HUESCA LI JĞIB FI
TMIEMHOM L-ATTIVITAJIET
TAL-MILIED

